

Justitsministeriet

Dato: 25. april 2005
Kontor: Lovafdelingen
Sagsnr.: 2005-610/21-0014
Dok.: NHC40032

NOTAT

om fortolkningen af begrebet "vildledning" i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/13/EF af 20. marts 2000 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om mærkning af og præsentationsmåder for levnedsmidler samt om reklame for sådanne levnedsmidler.

1. Ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/13/EF af 20. marts 2000 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om mærkning af og præsentationsmåder for levnedsmidler samt om reklame for sådanne levnedsmidler er der fastsat fælles EU-regler om krav til mærkning m.v., der gælder for alle levnedsmidler, som bringes i omsætning inden for EU, jf. direktivets 4. indledende betragtning. Efter direktivets artikel 18, stk. 1, må medlemsstaterne ikke forbyde handel med levnedsmidler, som er i overensstemmelse med de regler, der er fastsat i direktivet.

Det fremgår af direktivets artikel 2, stk. 1, litra a, at mærkningen og dennes nærmere udformning ikke må være af en sådan art, at den vildleder køberen. Det spørgsmål er rejst, hvorledes begrebet "vildledning" i direktivets forstand skal fortolkes. Spørgsmålet er opstået i forbindelse med Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggendes afgørelse af 25. august 2004, hvorefter et juiceprodukt, der er tilsat vitaminer, kan sælges i Danmark under navnet "Multivitamin juice".

Til brug for et samråd i Fødevarerudvalget den 29. september 2004 udarbejdede Justitsministeriet til Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender et notat af 27. september 2004 om navngivning og mærkning af fødevarer, der er tilsat vitaminer, og EU-rettens krav til varernes fri bevægelighed. Det fremgår bl.a. af notatet, at Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender ville

have handlet i strid med Danmarks EU-retlige forpligtelser, hvis ansøgeren ikke havde fået tilladelse til at benævne juiceproduktet ”Multivitamin juice”.

2. Artikel 2 i direktiv 2000/13/EF har følgende ordlyd:

”Mærkningen og dennes nærmere udformning må ikke:

a) være af en sådan art, at den vildleder køberen, især:

i) med hensyn til levnedsmidlets beskaffenhed, og især dets art, identitet, egenskaber, sammensætning, mængde, holdbarhed, oprindelsessted eller det sted, hvor levnedsmidlet kommer fra, fremstillings- eller frembringelsesmåde

ii) ved at tillægge det pågældende levnedsmiddel virkninger eller egenskaber, som det ikke har

iii) ved at give denne indtryk af, at det pågældende levnedsmiddel har særlige egenskaber, når alle lignende levnedsmidler har samme egenskaber

b) med forbehold af de fællesskabsbestemmelser, der gælder for naturligt mineralvand og for levnedsmidler bestemt til særlig ernæring, tillægge et levnedsmiddel egenskaber til forebyggelse, behandling og helbredelse af en menneskelig sygdom eller give indtryk af sådanne egenskaber.

2. ...

3. ...”

Som det fremgår af artikel 2, stk. 1, litra a, foreligger der ”vildledning” i direktivets forstand, hvis et levnedsmiddel f.eks. mærkes på en sådan måde, at køberen enten får en fejlagtig opfattelse af dets beskaffenhed (f.eks. hvis et kaffesurrogatprodukt benævnes ”eksotisk kaffe”), eller at det er fremstillet på en anden måde, end køberen har grund til at tro som følge af mærkningen (f.eks. hvis et juiceprodukt mærkes ”frisk pressede appelsiner”, selv om det er fremstillet af et appelsinkoncentrat). Der vil også foreligge ”vildledning” i direktivets forstand, hvis mærkningen af levnedsmidlet indebærer, at køberen har grund til at tro, at levnedsmidlet har virkninger eller egenskaber, som det ikke har (f.eks. at indtagelsen af levnedsmidlet virker slankende), eller at det har særlige egenskaber, når alle lignende levnedsmidler har samme egenskaber (f.eks. en urigtig opfattelse om, at det har en særlig ernæringsværdi i forhold til andre lignende levnedsmidler).

Opregningen i litra a af tilfælde, hvor der foreligger vildledende mærkning, er ikke udtømmende, idet bestemmelsen indeholder ordet ”især”. Der vil derfor kunne forekomme andre tilfælde af vildledende mærkning, end hvad der følger af opregningen i litra a.

Derudover må mærkningen efter direktivets artikel 2, stk. 1, litra b, ikke indebære, at køberen får den opfattelse, at indtagelse af levnedsmidlet vil kunne forebygge, behandle og helbrede en

menneskelig sygdom eller give indtryk af sådanne egenskaber. Bestemmelsen forbyder derved enhver ”angivelse vedrørende menneskelige sygdomme, uanset om de kan vildlede forbrugeren eller ej”, jf. præmis 36 i dom af 15.7.2004, sag C-239/02, Douwe Egberts NV, (endnu utrykt).

”Køberen”, der er anført i direktivets artikel 2, er den endelige forbruger. Det fremgår således af direktivets artikel 1, at direktivet vedrører mærkning af levnedsmidler, der er bestemt til i uforandret stand at blive leveret til den endelige forbruger.

I den førnævnte Douwe Egberts NV-dom, præmis 46, fastslog EF-Domstolen følgende retningslinier, som de nationale myndigheder skal følge i de tilfælde, hvor det kan give anledning til tvivl, om en bestemt mærkning af et levnedsmiddel må antages at være vildledende for forbrugeren:

”Hvad endelig angår den omstændighed, at det muligvis i visse tilfælde er vanskeligt at fastslå, om en given angivelse er vildledende, bemærkes, at det i tvivlstilfælde tilkommer de nationale domstole at danne sig deres egen opfattelse heraf og i den forbindelse tage udgangspunkt i den formodede forventning hos en almindeligt oplyst, rimelig opmærksom og velunderrettet gennemsnitsforbruger (jf. bl.a. dom af 4.4.2000, sag C-465/98, Darbo, Sml. I, s. 2297, præmis 20, og Sterbenz og Haugdommen, præmis 43).”

Som det fremgår heraf, skal der ved vurderingen af, om en bestemt mærkning af et levnedsmiddel må anses for vildledende efter direktivet, tages udgangspunkt i, om en ”almindeligt oplyst, rimelig opmærksom og velunderrettet gennemsnitsforbruger” vil blive vildledt af den pågældende mærkning.

3. I Justitsministeriets ovenfor nævnte notat af 27. september 2004 er det bl.a. anført, at hensynet til forbrugerbeskyttelsen ikke vil kunne begrunde et afslag på at benævne et juiceprodukt, der er tilsat vitaminer, ”Multivitamin juice”, da det efter Justitsministeriets opfattelse næppe vil kunne antages, at forbrugeren vildledes ved anvendelsen af navnet ”Multivitamin juice”.

I overensstemmelse hermed er det Justitsministeriets opfattelse, at EF-Domstolen under f.eks. en præjudiciel sag, hvor den måtte få forelagt det spørgsmål, om mærkningen ”Multivitamin juice” er ”vildledende” i direktivets forstand, må forventes at nå frem til, at en ”almindeligt oplyst, rimelig opmærksom og velunderrettet gennemsnitsforbruger” ikke vil blive vildledt ved en sådan mærkning.

Efter Justitsministeriets opfattelse angiver navnet ”Multivitamin juice” på et juiceprodukt, der er tilsat flere vitaminer, ikke, at det har en sammensætning eller egenskaber, som ikke er tilfældet. Navnet angiver, at det er et juiceprodukt, der indeholder flere vitaminer. Navnet ”Multivitamin juice” tillægger heller ikke juiceproduktet virkninger, som det ikke har, herunder f.eks. den virkning, at det vil kunne erstatte et kosttilskud.

Det vil heller ikke kunne anføres, at navnet "Multivitamin juice" tillægger produktet egenskaber til forebyggelse, behandling og helbredelse af en menneskelig sygdom, eller at det giver indtryk af sådanne egenskaber.

Med det anførte er der ikke taget stilling til, om anvendelse af mærkningen "Multivitamin" vil kunne være vildledende i forbindelse med andre produkter, som f.eks. slik, der måtte være tilsat flere vitaminer.

Sammenfattende er det Justitsministeriets opfattelse, at der ikke vil kunne gives afslag på at benævne juiceproduktet "Multivitamin juice" ud fra den antagelse, at navnet virker vildledende for en gennemsnitsforbruger.

Det tilføjes, at et afslag - som anført i Justitsministeriets notat af 27. september 2004 - heller ikke vil kunne begrundes i hensynet til at beskytte den offentlige sundhed. De danske fødevaremyndigheder har fundet, at juiceproduktet, der er tilsat vitaminer, ikke indebærer nogen sundhedsrisiko, hvorfor myndighederne har godkendt det til salg til den endelige forbruger. Efter Justitsministeriets opfattelse vil de danske fødevaremyndigheder derfor ikke samtidig kunne begrunde et afslag på at benævne produktet "Multivitamin juice" med hensynet til at beskytte den offentlige sundhed, da indtagelsen af produktet ikke indebærer nogen sundhedsrisiko.